

<https://helda.helsinki.fi>

Dystoniat ja syväaivostimulaatio aikuisilla

Ortiz, Rebekka

2020

Ortiz , R , Scheperjans , F , Mertsalmi , T & Pekkonen , E 2020 , ' Dystoniat ja syväaivostimulaatio aikuisilla ' , Suomen lääkirilehti , Vuosikerta. 75 , Nro 19 , Sivut 1114-1114 . < <https://www.laakarilehti.fi/pdf/2020/SLL192020-1114.pdf> >

<http://hdl.handle.net/10138/319947>

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

REBEKKA ORTIZ

LL, yleislääketieteen ja neurologian erikoislääkäri
HYKS Neurokeskus, neurologian linja ja Helsingin yliopisto, Clincium, kliiniset neurotieteet
TAYS, Neuroalojen ja kuntoutuksen vastuualue, neurologian vastuuyksikkö

FILIP SCHEPERJANS

LT, neurologian erikoislääkäri
HYKS Neurokeskus, neurologian linja ja Helsingin yliopisto, Clincium, kliiniset neurotieteet

TUOMAS MERTSALMI

LL, erikoistuva lääkäri
HYKS Neurokeskus, neurologian linja ja Helsingin yliopisto, Clincium, kliiniset neurotieteet

EERO PEKKONEN

dosentti, neurologian erikoislääkäri, osastonylilääkäri
HYKS Neurokeskus, neurologian linja ja Helsingin yliopisto, Clincium, kliiniset neurotieteet

KIRJALLISUUTTA

- 1 Helander H, Lahtinen M, Katisko J, Uusimaa J, Vieira P. Syväaivostimulaatio lasten ja nuorten dystonioiden hoidossa. *Suom Lääkäril* 2020;75:395–400.
- 2 Ortiz R, Scheperjans F, Mertsalmi T, Pekkonen E. The prevalence of adult-onset isolated dystonia in Finland 2007–2016. *PLoS One* 2018;13(11):e0207729.
- 3 A prevalence study of primary dystonia in eight European countries. *Epidemiological Study of Dystonia in Europe (ESDE) Collaborative Group. J Neurol* 2000;247(10):787–92.
- 4 Ortiz RM, Scheperjans F, Pekkonen E. Deep brain stimulation for dystonia in Finland during 2007–2016. *BMC Neurol* 2019;19(1):137.

ERKKI ISOMETSÄ

psykiatrian professori
Helsingin yliopisto
Depression Käypä hoito -työryhmän puheenjohtaja

Dystoniat ja syväaivostimulaatio aikuisilla

Kollegojen Heli Helander ym. mielenkiintoinen artikkeli syväaivostimulaatiosta lasten ja nuorten dystonioiden hoidossa (SLL 7/2020) (1) on aiheeltaan tärkeä, vaikka sairaus ei olekaan kovin yleinen. Syväaivostimulaatio on osoittautunut tehokkaaksi hoitomuodoksi dystoniassa niin lapsilla, nuorilla kuin aikuisillakin silloin, kun läkehoidolla ei saada tyydyttävää vastetta oireisiin. Aihe vaatii laajempaa huomiota, sillä kuten artikkelissa todetaan, jotkut potilaat voivat jäädä hoidon ulkopuolelle systemaattisen arvioinnin puutteen vuoksi.

Artikkelissa mainittiin, ettei Suomessa ole tehty dystoniasta epidemiologista tutkimusta. Haluamme tässä tuoda esiin, että julkaisimme hiljattain tutkimuksen aikuisiällä alkaneiden dystonioiden esiintyvyydestä Suomessa (2). Totesimme siinä, että aikuisiällä alkaneet dystoniat ovat tavallisempia kuin aiemmin on todettu (3). Kaikkien dystonioiden esiintyvyys oli 405 potilasta miljoonaa henkeä kohden. Etenkin servikaalisen dystonian esiintyvyys oli suuri, 304 potilasta miljoonaa henkeä kohden. Tämä on huomattavasti enemmän kuin useissa muissa tutkituissa maissa. Lasten ja nuorten dystonioiden esiintyvyyttä ei tutkittu.

Lisäksi olemme kartoittaneet dystoniaan annetun syväaivostimulaation toteutumista neljässä yliopistosairaalassa vuosina 2007–2016 (4). Tutkimuksessamme oli 37 potilasta,

joista viidellä oli lapsuusiässä ja kolmella nuoruusiässä alkanut dystonia. Suurimmalle osalle potilaista syväaivostimulaatio oli aloitettu aikuisiässä. Motoriset oireet olivat helpottaneet 55 %:lla vuoden kuluttua toimenpiteestä. Yleisimmät sivuvaikutukset olivat toimenpiteeseen liittyvät tulehdukset, jotka johtivat 11 %:lla revisiotoimenpiteeseen. Yleisimpiä stimulaatioon liittyviä sivuvaikutuksia olivat dysartria ja raajojen koordinaation ongelmat. Suurin osa näistä hävisi stimulaatioparametreja säättämällä. ●

SIDONNAISUUDET

Rebekka Ortiz: Apurahat (Suomen Parkinson-säätiö), luontopalkkio (Suomen Parkinsonliitto), matka-, majoitus ja kokouskulut (Allergan).

Filip Scheperjans: Apurahat (Suomen Lääketieteen Säätiö, Suomen Akatemia), konsultointipalkkiot (Axial Biotherapeutics, LivaNova, Orion, UCB), luontopalkkiot (Orion, UCB, Zambon), osakkeet ja toimitusjohtaja (Neuroinnovation Oy), osakeoptiot (Axial Biotherapeutics), patentit (FI127671B, US10139408B2, EP3149205A4, US16/186,663).

Tuomas Mertsalmi: Apurahat (Suomen Parkinson-säätiö, Maire Taposen säätiö), matka-, majoitus ja kokouskulut (Helsingin yliopisto, International Parkinson and Movement Disorder Society, Suomen Parkinson-säätiö).

Eero Pekkonen: Konsultointipalkkio (Abbvie), työsuhte (Potilasvakuutuskeskus), asiantuntijalausunto (Abbvie, Nordclinu Care, Zambon), apurahat (valtion TYH-rahoitus), luontopalkkiot (Abbott, Abbvie, Medtronic, Orion), matka-, majoitus ja kokouskulut (Abbott, Abbvie, Boston Scientific), Suomen vastuuhenkilö DYSCOVER-tutkimuksessa 2017–19 (organized by Abbvie).

Lopettamisvaiheen oireet eivät todista riippuvuutta

Psykologi Jussi Valtonen käsitteli kolumnissaan *Lääkärilehdessä* 13/2020 (1) masennuslääkkeiden vieroitusoireita. Hän mm. jätti kertomatta, että 8.1.2020 julkaistu depression Käypä hoito -suositusten päivitys sisältää

aiempaa laajempaa ohjeistuksen vieroitusoireiden hallinnasta.

Valtonen on tyytymätön siihen, että julkisessa keskustelussa paljon tilaa saaneiden potilaskokemusten ohella toimittajat ovat pyytäneet